

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ**

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του, στις 2 Δεκεμβρίου 2025, με την ακόλουθη σύνθεση: Γεωργία Μαραγκού, Αντιπρόεδρος, Πρόεδρος του Τμήματος, Γεώργιος Βοΐλης και Γεωργία Παπαναγοπούλου (εισηγήτρια), Σύμβουλοι, Λήδα Χαραλαμπίδου και Ελένη Καραγιάννη, Πάρεδροι, που μετέχουν με συμβουλευτική ψήφο.

Γενικός Επιτροπος της Επικρατείας: Παρέστη η Αντεπίτροπος της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο Ειρήνη Κατσικέρη, κωλυομένου του Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας.

Γραμματέας: Σταυρούλα Κοιλάκου, υπάλληλος του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Για να δικάσει την από 19 Οκτωβρίου 2020 (Α.Β.Δ. .../2020) έφεση του ..., κατοίκου ..., ο οποίος παρέστη διά δηλώσεως του πληρεξουσίου του δικηγόρου Ευάγγελου Ζαχαρόπουλου (Α.Μ./ Δ.Σ.Βόλου ...),

κατά του Ελληνικού Δημοσίου, ως φορέα υπέρ του οποίου εκδόθηκε η προσβαλλόμενη καταλογιστική απόφαση (άρθρα 30 παρ. 1 και 112 παρ. 2 εδαφ. β' του ν. 4700/2020, Α' 127), όπως εκπροσωπείται νόμιμα από τον Υπουργό Οικονομικών και από την «Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων» (ΑΑΔΕ), που εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση, η οποία εδρεύει στην Αθήνα και εκπροσωπείται νόμιμα από τον Διοικητή αυτής (άρθρα 1 παρ. 1 και 36 παρ. 1 του ν. 4389/2016, Α' 94), που παραστάθηκαν δια δηλώσεως του άρθρου 231 παρ. 1 του ν. 4700/2020 της Παρέδρου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους Ανδριανής Κατσαρού (ΝΣΚ 302), και

κατά της ΕΜΠ .../31.7.2020 απόφασης καταλογισμού της Διεύθυνσης Εσωτερικών Υποθέσεων (Τμήμα Δ' Ελέγχου Ποινικών Αδικημάτων & Πειθαρχικών Παραπτωμάτων/Γραφείο Εσωτερικών Υποθέσεων Θεσσαλίας) της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.).

Κατά τη συζήτηση, που ακολούθησε, το Δικαστήριο άκουσε:

Την Αντεπίτροπο της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο, η οποία πρότεινε την παραδοχή της έφεσης.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση, το Δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e- presence. gov.gr., κατ' εφαρμογή του άρθρου 295 παρ. 2 της Δικονομίας του Ελεγκτικού Συνεδρίου (ν. 4700/2020, Α' 127).

**Αφού μελέτησε τη δικογραφία
Σκέφθηκε κατά τον νόμο και
Αποφάσισε τα εξής**

1. Με την υπό κρίση έφεση, όπως οι λόγοι αυτής αναπτύσσονται με το από 1.12.2025 παραδεκτός κατατεθέν υπόμνημα, ζητείται η ακύρωση της ΕΜΠ .../31.7.2020 απόφασης καταλογισμού της Διεύθυνσης Εσωτερικών Υποθέσεων (Τμήμα Δ' Ελέγχου Ποινικών Αδικημάτων & Πειθαρχικών Παραπτώματων/Γραφείο Εσωτερικών Υποθέσεων Θεσσαλίας) της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.), με την οποία καταλογίστηκε σε βάρος του εκκαλούντος το ποσό των 20.508,71 ευρώ, που φέρεται ότι αντιστοιχεί σε ισόποσο έλλειμμα που ανέκυψε στη χρηματική διαχείριση της πρώην Β' Δ.Ο.Υ. Βόλου για τις χρήσεις 2000 και 2001. Το ως άνω ποσό του καταλογίστηκε αλληλεγγύως και εις ολόκληρον με τον ..., υπό την ιδιότητα αμφοτέρων ως κληρονόμων της αποβιώσας μητέρας τους ..., υπαλλήλου του τμήματος αυτοκινήτων της ως άνω Δ.Ο.Υ. κατά το χρόνο επέλευσης του φερόμενου ελλείμματος, συνευθυνόμενης αλληλεγγύως και εις ολόκληρον με τον ..., Προϊστάμενο της ως άνω Δ.Ο.Υ..

2. Η έφεση αυτή, για την άσκηση της οποίας έχει καταβληθεί το προσήκον παράβολο (βλ. ηλεκτρονικό παράβολο με κωδικό ...), έχει ασκηθεί εμπρόθεσμα και νομότυπα και πρέπει να ερευνηθεί περαιτέρω κατά το παραδεκτό και το βάσιμο των προβαλλόμενων λόγων.

3. Σύμφωνα με το άρθρο 4 της Δικονομίας του Ελεγκτικού Συνεδρίου (ν. 4700/2020, Α' 127) το Ελεγκτικό Συνέδριο δύναται κατά την εκδίκαση των διαφορών που εκκρεμούν ενώπιόν του και με την επιφύλαξη των διατάξεων περί δεδικασμένου, να κρίνει παρεμπιπτόντως ζητήματα της δικαιοδοσίας των πολιτικών ή διοικητικών δικαστηρίων, εάν από αυτά εξαρτάται η επίλυση της επίδικης διαφοράς.

4. Από τις διατάξεις των άρθρων 1710, 1846, 1847, 1884, 1885 και 1901 του Αστικού Κώδικα (ΑΚ) συνάγεται, μεταξύ άλλων, ότι, μετά από το θάνατο του προσώπου, η περιουσία του ως σύνολο (κληρονομία) περιέρχεται από το νόμο (άρθρα 1813 επόμεν. Α.Κ.) ή από διαθήκη (άρθρα 1712 επόμεν. Α.Κ.) σε ένα ή περισσότερα πρόσωπα (κληρονόμους), μεταξύ των οποίων, εάν οι κληρονόμοι είναι περισσότεροι, υφίσταται σχέση κοινωνίας και καθένας από αυτούς έχει ιδανικό μερίδιο επί του συνόλου της κληρονομίας, ανάλογο της μερίδας του. Συναφώς, οι απαιτήσεις και τα χρέη της κληρονομίας διαιρούνται αυτοδικαίως μεταξύ των συγκληρονόμων, κατά το λόγο της μερίδας καθενός, και, με την επιφύλαξη της περίπτωσης που η αποδοχή της κληρονομίας έγινε με το ευεργέτημα της απογραφής, κάθε κληρονόμος ευθύνεται και με τη δική του περιουσία για τις υποχρεώσεις αυτής. Στις υποχρεώσεις δε της κληρονομίας, κατά την έννοια των ανωτέρω διατάξεων, συγκαταλέγεται και εκείνη προς αποκατάσταση ελλείμματος σε δημόσια – εν ευρεία έννοια – διαχείριση, για την οποία, σημειωτέον, σε περίπτωση θανάτου του υπολόγου, οι λογαριασμοί αποδίδονται με επιμέλεια

της υπηρεσίας, παρουσία και των κληρονόμων του [βλ. άρθρο 114 παρ. 4 του ν. 4820/2021 «Οργανικός Νόμος του Ελεγκτικού Συνεδρίου» (Α' 130)], δοθέντος ότι πρόκειται για αποτιμητή σε χρήμα υποχρέωση, μη συνδεόμενη τόσο στενά με το πρόσωπο του αποβιώσαντος, ώστε να εξαφανίζεται με το θάνατό του, ενώ ούτε από διάταξη νόμου προβλέπεται το ακληρονόμητό της (βλ. VII Τμ. 1454-1455/2019). Εάν, επομένως, ο υπόλογος απεβίωσε, προτού χωρήσει ο καταλογισμός του, νομίμως η καταλογιστική πράξη εκδίδεται σε βάρος των κληρονόμων του, πάντοτε κατά το λόγο της κληρονομικής μερίδας καθενός (ΕλΣυν Δεύτερο Τμ. 413/2024, πρβλ. ΕλΣυν Ολ. 1198/2024, 1645/2023, 1946/2020).

5. Περαιτέρω, από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 175 εδάφ. β', 1825 έως 1827, 1829, 1846 έως 1851 και 1857 του ΑΚ συνάγεται σαφώς, ότι η ακυρότητα της διαθήκης που προκύπτει από την παράβαση του δικαίου της νόμιμης μοίρας είναι σχετική και έχει ταχθεί μόνον υπέρ του μεριδούχου ή των κληρονόμων του, ήτοι μόνοι αυτοί δικαιούνται να επικαλεστούν την ακυρότητα της διαθήκης, που προσβάλλει τη νόμιμη μοίρα τα αποτελέσματα της οποίας, ούτως ή άλλως επέρχονται αυτοδικαίως κατά τις διατάξεις των άρθρων 180 και 1829 ΑΚ (ΑΠ 2177/2014, ΑΠ 671/1999, ΕφΑθ 4505/2009, ΜΠΑθ 7441/2017, ΜΠρΗλείας 133/2025, Ψούνη Ν. Κληρονομικό Δίκαιο Ι, έκδοση 2004, κεφ.9, σελ.340). Ο νόμιμος μεριδούχος, ο οποίος αν αποκλείστηκε από την κληρονομία ή εγκαταστάθηκε σε λιγότερο της νόμιμης μοίρας, δικαιούται ακόμη και μετά την πάροδο της προθεσμίας για αποποίηση της κληρονομίας, να παραιτηθεί από το δικαίωμά του εκτός αν έχει εκδηλώσει προηγουμένως αντίθετη βούληση, οπότε ο αποκλεισμός του από τη κληρονομία ή η ελαττωματική εγκατάστασή του παραμένει ισχυρή παρόλο που προσβάλλει τη νόμιμη μοίρα του. Η παραίτηση αυτή δεν συνιστά αποποίηση της κληρονομίας κατά την έννοια του άρθρου 1847 ΑΚ ή εκποίηση αυτής, αλλ' αποτελεί παραίτηση από το δικαίωμα για επίκληση της ακυρότητας της διαθήκης, και έτσι μπορεί να γίνει με άτυπη μονομερή και μη απευθυντέα προς άλλο δήλωση βουλήσεως, είτε ρητή είτε σιωπηρά, δηλαδή συναγομένη συμπερασματικά από πράξεις που εμφανίζουν βούληση παραιτήσεως (ΑΠ 671/1999 ο.π. ΕφΘες 2463/1998, ΠΠΛαρ 28/2001, ΜΠΑθ 7441/2017, ΜΠρΗλείας 133/2025). Η δήλωση βουλήσεως παραίτησης από τη νόμιμη μοίρα δεν υπόκειται σε τύπο ακόμα και εάν αφορά ακίνητο [Ψούνη ο.π. κεφ.9, υποσημ.34, σελ. 341, ΑΠ 362/2002 ΕλλΔνη 43 (2002), 752, ΑΠ 1135/2002, ΑΠ 671/1999 ΕλλΔνη 41 (2000), 424]. Η παραίτηση από το δικαίωμα της νόμιμης μοίρας επιδρά αναδρομικά από την επαγωγή της κληρονομίας, με συνέπεια ο μεριδούχος να θεωρείται ότι ουδέποτε κατέστη κληρονόμος, δηλαδή επέρχονται όμοια με αυτά της αποποίησης [ΜΠρΗλείας 133/2025, Ψούνη ο.π. κεφ.9, σελ. 340].

6. Στην υπό κρίση υπόθεση, από το σύνολο όλων των στοιχείων του φακέλου προκύπτουν τα ακόλουθα: Κατόπιν της .../24.11.2015 εντολής της Υποδιεύθυνσης Εσωτερικών Υποθέσεων (Τμήμα Δ') της ΑΑΔΕ,

διενεργήθηκε Προκαταρκτική Εξέταση – Ένορκη Διοικητική Εξέταση, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις του ν. 3528/2007 σε βάρος υπαλλήλων των πρώην Δ.Ο.Υ. Ν. Ιωνίας Βόλου και Β' Βόλου, σχετικά με διαπιστωθείσες παράνομες διεκπεραιώσεις ταξινομήσεων και μεταβιβάσεων ΕΙΧ αυτοκινήτων κατά τα έτη 1999 – 2001, προκειμένου να διαπιστωθεί η τυχόν διάπραξη εκ μέρους τους πειθαρχικών ή και ποινικών αδικημάτων. Προς τούτο συνετάγη η ΕΜΠ .../18.5.2020 πορισματική έκθεση της Διεύθυνσης Εσωτερικών Υποθέσεων (Τμήμα Δ' Ελέγχου Ποινικών Αδικημάτων & Πειθαρχικών Παραπτωμάτων/Γραφείο Εσωτερικών Υποθέσεων Θεσσαλίας) της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.). Σύμφωνα με την εν λόγω έκθεση, η δικαιοπάροχος του εκκαλούντος «(...) με την ιδιότητα της υπαλλήλου του Γραφείου Αυτοκινήτων από 14-09-1998 έως 31-12-2003 και μάλιστα της Υπευθύνου του εν λόγω Γραφείου από 04-08-2000 έως 31-12-2003 (...) δεν διαφύλασσε την υπηρεσιακή ατομική της σφραγίδα και επέτρεπε από ελαφρά αμέλεια να την χρησιμοποιεί τρίτο πρόσωπο, η ..., να σφραγίζει τα πιστοποιητικά ταξινόμησης και τις άδειες κυκλοφορίας των αυτοκινήτων και να τα υπογράφει, με αποτέλεσμα να πραγματοποιηθούν ταξινομήσεις και μεταβιβάσεις αυτών των αυτοκινήτων, χωρίς να καταβληθούν τα αναλογούντα τέλη. Άλλες φορές δε τα σφράγιζε και τα υπέγραφε η ίδια χωρίς όμως να γνωρίζει ότι δεν είχαν καταβληθεί τα αναλογούντα τέλη και δεν ζητούσε να της επιδειχθεί το Διπλότυπο καταβολής τελών ...». Με την ΕΜΠ. .../22.7.2020 πρόσκληση της ΑΑΔΕ, η οποία επιδόθηκε στον εκκαλούντα στις 28.7.2020, κλήθηκε να καταβάλει υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου το ποσό των 20.508,71 ευρώ. Ακολούθως, στις 31.7.2020 εκδόθηκε η ήδη προσβαλλόμενη πράξη, με την οποία καταλογίστηκε υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου και σε βάρος του εκκαλούντος, αλληλεγγύως και εις ολόκληρον με τον ..., υπό την ιδιότητα αμφοτέρων ως κληρονόμων της αποβιώσας μητέρας τους ..., συνευθυνόμενης αλληλεγγύως και εις ολόκληρον με τον ..., Προϊστάμενο της Β' Δ.Ο.Υ. Βόλου, το ποσό των 20.508,71 ευρώ, που φέρεται ότι αντιστοιχεί σε ισόποσο έλλειμμα που ανέκυψε στη χρηματική διαχείριση της ως άνω Δ.Ο.Υ. για τις χρήσεις 2000 και 2001.

7. Ήδη με την κρινόμενη έφεση, ο εκκαλών ζητεί την ακύρωση της ως άνω καταλογιστικής απόφασης, προβάλλοντας μεταξύ άλλων ότι η προσβαλλόμενη καταλογιστική απόφαση εσφαλμένα εκδόθηκε σε βάρος του, καθώς ο ίδιος ουδέποτε απέκτησε την ιδιότητα του κληρονόμου της μητέρας του ... Τούτο διότι, σύμφωνα με την από 14.3.2015 ιδιόγραφη διαθήκη της, η οποία δημοσιεύθηκε νόμιμα από το Ειρηνοδικείο Βόλου με τα .../2015 πρακτικά δημοσίευσης του ίδιου Ειρηνοδικείου στον τόμο ... με αύξ. αρ. ..., μοναδικός κληρονόμος της καταληφθείσας περιουσίας της εγκαταστάθηκε ο αδερφός του ..., ο οποίος προέβη στην αποδοχή της κληρονομίας με την .../29.9.2015 πράξη αποδοχής της Συμβολαιογράφου Βόλου Μαρίας Συρίβελη, που μεταγράφηκε στον τόμο ... αρ. ... των βιβλίων μεταγραφών

του Υποθηκοφυλακείου Βόλου. Περαιτέρω, υποστηρίζει ότι από το γεγονός ότι δεν έχει προβεί έως και τη στιγμή της άσκησης της κρινόμενης έφεσης (πέντε έτη μετά τη δημοσίευση της ανωτέρω διαθήκης) στην προσβολή της διαθήκης της μητέρας του, συνάγεται ανενδοίαστα η βούλησή του περί παραίτησης από τη νόμιμη αυτού μοίρα.

8. Με τα δεδομένα αυτά και σύμφωνα με όσα έγιναν ερμηνευτικώς δεκτά στις νομικές σκέψεις που προηγήθηκαν, το Δικαστήριο κρίνει ότι ενόψει της σιωπηρής παραίτησης του εκκαλούντος από το δικαίωμα στη νόμιμη αυτού μοίρα, η οποία συνάγεται από το γεγονός ότι μέχρι και την άσκηση της κρινόμενης έφεσης δεν έχει προχωρήσει στην προσβολή της ιδióγραφης διαθήκης της μητέρας του, ο ανωτέρω ουδέποτε κατέστη κληρονόμος της ... και συνεπώς, μη νομίμως θεωρήθηκε υπεύθυνος για τα χρέη που βαρύνουν την εν λόγω κληρονομιαία περιουσία. Τούτων δοθέντων, τυγχάνει ακυρωτέα η εκδοθείσα σε βάρος του καταλογιστική απόφαση της Διεύθυνσης Εσωτερικών Υποθέσεων της Α.Α.Δ.Ε., κατά τα βασίμως προβαλλόμενα στην υπό κρίση έφεσή του, τα οποία δύνανται άλλωστε να εξεταστούν και αυτεπαγγέλτως από το Δικαστήριο ως αναγόμενα στο νόμιμο έρεισμα της προσβαλλόμενης απόφασης [βλ. άρθρο 116 παρ. 1 περίπτωση β' του ν. 4700/2020 (Α' 127), πρβλ. ΕλΣυν Δεύτερο Τμήμα 413/2024].

9. Κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω, η έφεση πρέπει να γίνει δεκτή, να ακυρωθεί η ΕΜΠ .../31.7.2020 απόφαση καταλογισμού της Διεύθυνσης Εσωτερικών Υποθέσεων (Τμήμα Δ' Ελέγχου Ποινικών Αδικημάτων & Πειθαρχικών Παραπτωμάτων / Γραφείο Εσωτερικών Υποθέσεων Θεσσαλίας) της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.) και να διαταχθεί η απόδοση στον εκκαλούντα του καταβληθέντος παραβόλου [(άρθρο 310 παρ. 1 εδ. πρώτο του ν. 4700/2020 (Α' 127)]. Περαιτέρω, κατ' εκτίμηση των περιστάσεων, πρέπει να απαλλαγεί το Ελληνικό Δημόσιο από τη δικαστική δαπάνη (άρθρα 310 και 314 παρ.1 και 3 εδ. β' του ίδιου ως άνω νόμου).

Για τους λόγους αυτούς

Δέχεται την έφεση.

Ακυρώνει την ΕΜΠ .../31.7.2020 απόφαση καταλογισμού της Διεύθυνσης Εσωτερικών Υποθέσεων (Τμήμα Δ' Ελέγχου Ποινικών Αδικημάτων & Πειθαρχικών Παραπτωμάτων/Γραφείο Εσωτερικών Υποθέσεων Θεσσαλίας) της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.).

Διατάσσει την απόδοση του καταβληθέντος παραβόλου στον εκκαλούντα και

Απαλλάσσει το Ελληνικό Δημόσιο από τη δικαστική δαπάνη του εκκαλούντος.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε σε τηλεδιάσκεψη στις 27 Ιανουαρίου 2026.

**Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΓΕΩΡΓΙΑ ΜΑΡΑΓΚΟΥ**

**Η ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ
ΓΕΩΡΓΙΑ ΠΑΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ**

**Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ ΚΟΙΛΑΚΟΥ**

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριο του Πρώτου
Τμήματος στις 3 Μαρτίου 2026.

**Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΓΕΩΡΓΙΑ ΜΑΡΑΓΚΟΥ**

**Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ ΚΟΙΛΑΚΟΥ**